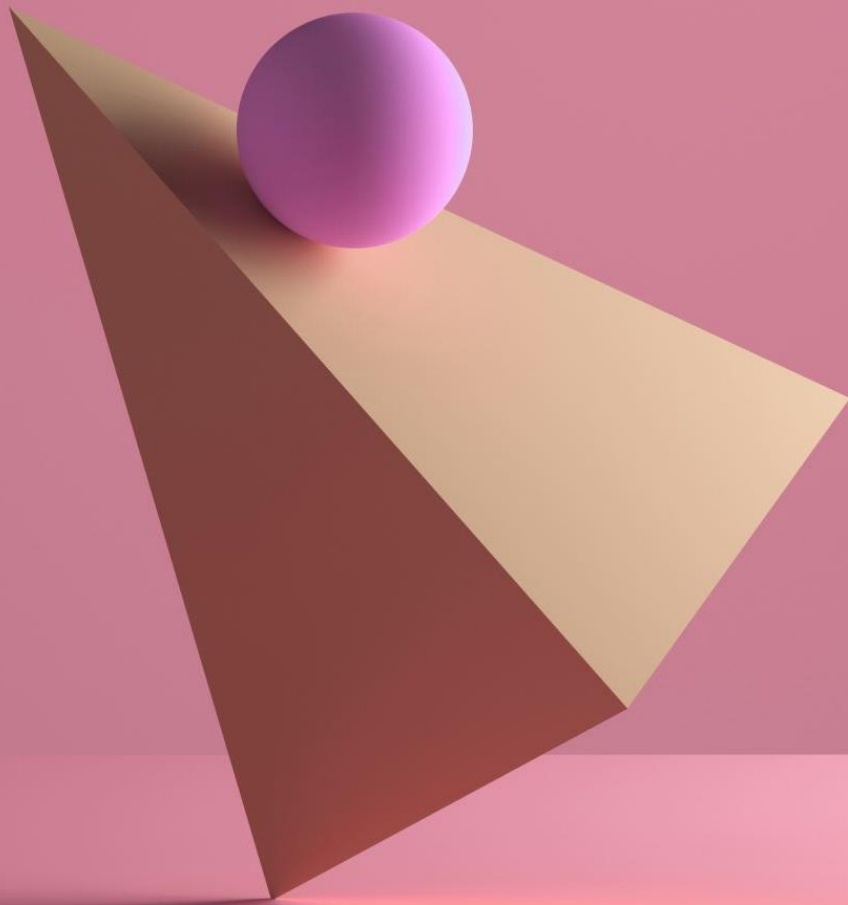

ЛЕКЦІЯ №4

ЕКОЛОГІЧНИЙ АУДИТ:
ВІДПОВІДНІСТЬ, DUE
DILIGENCE,
ВНУТРІШНІЙ/ЗОВНІШНІЙ
АУДИТ, ISO 14001/EMAS

1. Поняття екологічного аудиту, його місце у системі екологічного управління, мета та завдання

2. Правова та нормативна база екологічного аудиту

3. Види екологічного аудиту

4. Методика проведення екологічного аудиту

5. Екологічний аудит у системі ISO 14001

6. Екологічний аудит у рамках EMAS

7. Практичне значення екологічного аудиту

1. ПОНЯТТЯ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ, ЙОГО МІСЦЕ У СИСТЕМІ ЕКОЛОГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ, МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Екологічний аудит — це систематичний, документально оформлений процес отримання та оцінки доказів щодо діяльності підприємства з метою визначення ступеня її відповідності екологічним вимогам.

Основна відмінність від державного екологічного контролю — добровільність і управлінська спрямованість (а не лише перевірка).

Він може охоплювати як окремі об'єкти (виробництво, цех, проєкт), так і діяльність підприємства в цілому.

ЕКОЛОГІЧНИЙ АУДИТ Є ІНСТРУМЕНТОМ СИСТЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ (СЕУ)

•Забезпечує:

зворотний зв'язок для керівництва;

оцінку дієвості системи управління довкіллям;

основу для вдосконалення політики та процедур.

У поєднанні з міжнародними стандартами (ISO 14001, EMAS) екологічний аудит гарантує прозорість і конкурентоспроможність підприємства.

Виконує функцію «мосту» між законодавчими вимогами та корпоративними практиками сталого розвитку.

МЕТА ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ

- Головна мета — підтвердження екологічної відповідальності підприємства та визначення можливостей для зменшення негативного впливу на довкілля.

ДОДАТКОВІ ЦІЛІ:

оцінка ризиків та екологічних зобов'язань;

підвищення рівня довіри з боку інвесторів,
громадськості, контролюючих органів;

забезпечення відповідності чинному
законодавству та міжнародним договорам;

формування стратегії сталого розвитку
підприємства.

ЗАВДАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ

- 1. Ідентифікація екологічних аспектів** діяльності підприємства (викиди, скиди, відходи, використання ресурсів).
 - 2. Перевірка відповідності** діяльності підприємства:
 1. нормам законодавства;
 2. стандартам ISO 14001, EMAS;
 3. внутрішнім корпоративним політикам.
 - 3. Аналіз ефективності** існуючих систем екологічного менеджменту та заходів із запобігання впливам.
 - 4. Виявлення екологічних ризиків і зобов'язань**, пов'язаних з діяльністю підприємства.
 - 5. Розробка рекомендацій** для зниження негативного впливу на довкілля та вдосконалення управлінських процесів.
 - 6. Формування прозорості звітності** для стейкхолдерів (власників, інвесторів, громадськості, держави).
-

2. ПРАВОВА ТА НОРМАТИВНА БАЗА ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ

Міжнародні
документи

Організація (1998) – гарантує право на доступ до екологічної інформації, участь у прийнятті рішень та доступ до правосуддя.

Конвенція Еспо (1991) – встановлює вимоги щодо оцінки транскордонного впливу та консультацій між державами.

Паризька угода (2015) – формує глобальні рамки для зменшення викидів парникових газів та адаптації до зміни клімату.

ISO 14001 – міжнародний стандарт систем екологічного менеджменту, що передбачає проведення внутрішніх екологічних аудитів.

EMAS (Eco-Management and Audit Scheme) – європейська система управління та екологічного аудиту, що регламентує процедури перевірок і публічних декларацій.

ЄВРОПЕЙСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Директива 2014/95/ЄС (NFRD) – вимагає нефінансової звітності для великих компаній, включаючи екологічні аспекти.

CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive, 2022) – розширює вимоги до екологічної звітності, передбачає аудит даних за стандартами ESRS.

Директива 2011/92/ЄС та 2014/52/ЄС (EIA) – визначають процедури оцінки впливу на довкілля, які є базою для перевірки відповідності.

Директива 2001/42/ЄС (SEA) – регламентує стратегічну екологічну оцінку, що інтегрується у практику екологічного аудиту.

ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1991 р.) – базовий закон, що закріплює принципи екологічного управління.

Закон України «Про екологічний аудит» (2004 р.) – визначає правові та організаційні засади екологічного аудиту.

Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» (2017 р.) – доповнює механізми аудиту через процедури превентивної оцінки.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» (2018 р.) – створює передумови для екологічного аудиту стратегічних документів.

Накази Міндовкілля України – регламентують порядок сертифікації екологічних аудиторів, критерії проведення перевірок.

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ЕКОЛОГІЧНИЙ АУДИТ» (2004 Р.)

Основна мета
Закону

Створення правових
засад для проведення
екологічного аудиту в
Україні.

Забезпечення
екологічної безпеки у
процесі господарської та
іншої діяльності.

Інтеграція
міжнародних
стандартів екологічного
менеджменту (ISO 14001,
EMAS) у національну
практику.

Превентивний
контроль: виявлення та
попередження
негативного впливу на
довкілля.

Залучення інвестицій:
надання інвесторам
об'єктивної інформації
про екологічні ризики
підприємств.

Захист інтересів
суспільства і держави
через прозорість
екологічної діяльності
суб'єктів
господарювання.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ЗАКОНУ

Суб'єкти
аудиту

Об'єкти
аудиту

Підприємства,
установи, організації
незалежно від форми
власності.

Окремі виробництва,
проекти, території та
інші види діяльності,
що можуть впливати
на довкілля.

- Сертифіковані екологічні аудитори та аудиторські організації.
- Замовниками аудиту можуть виступати підприємства, органи влади, інвестори, банки.

ВИДИ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ

Обов'язковий – у випадках приватизації, банкрутства, передання у концесію чи оренду об'єктів підвищеної екологічної небезпеки.

Добровільний – за ініціативою підприємства або інвестора для підвищення екологічної відповідальності.

ПРОЦЕДУРА ПРОВЕДЕННЯ

01

Збір і перевірка документів про вплив діяльності на довкілля.

02

Аналіз відповідності законодавству та нормативам.

03

Визначення екологічних ризиків і зобов'язань.

04

Формування **екологічного аудиторського висновку.**

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ АУДИТОРІВ

Право на доступ до необхідної документації та об'єктів перевірки.

Обов'язок зберігати конфіденційність отриманої інформації.

Незалежність та неупередженість під час оцінки.

ЕКОЛОГІЧНИЙ АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК

Основний результат проведення аудиту.

Містить висновки про відповідність діяльності вимогам законодавства та рекомендації щодо усунення виявлених порушень.

ЗНАЧЕННЯ ЗАКОНУ

Підвищує рівень
екологічної безпеки в
Україні.

Сприяє прозорості
господарської
діяльності.

Є важливим кроком до
інтеграції України у
європейський простір
сталого розвитку та
екологічного
менеджменту.

**НОРМАТИВНО-
МЕТОДИЧНА
БАЗА**

Національні стандарти (ДСТУ ISO 14001:2015) – адаптована версія міжнародного стандарту.

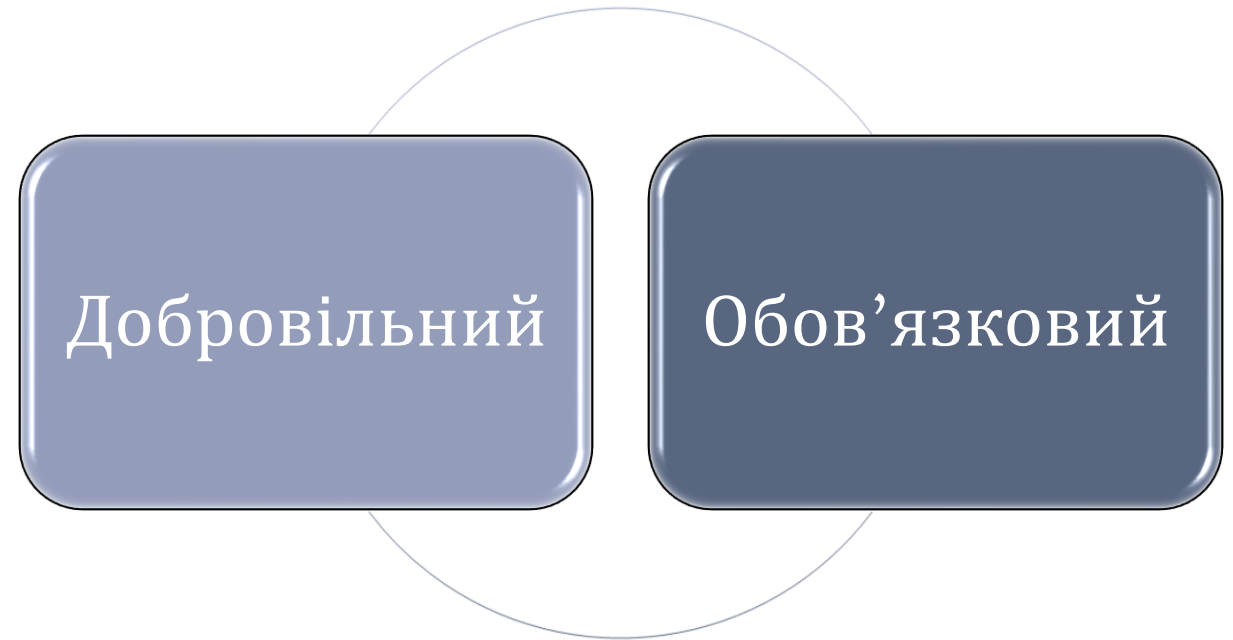
Методичні рекомендації з проведення екологічного аудиту – встановлюють алгоритм дій аудитора.

Галузеві стандарти (наприклад, для енергетики, видобувної промисловості, будівництва) – деталізують вимоги до окремих сфер.

3. ВИДИ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ

1. ЗА ПРАВОВИМ СТАТУСОМ

ОБОВ'ЯЗКОВИЙ АУДИТ

- Проводиться у випадках, визначених законом:

Приклад: перед продажем державного хімічного заводу проводиться обов'язковий екологічний аудит, щоб визначити, чи не має підприємство прихованих екологічних зобов'язань (забруднені землі, накопичені відходи).

приватизація або
корпоратизація підприємств;

банкрутство чи ліквідація
підприємства;

передача у концесію, оренду чи
управління об'єктів підвищеної
екологічної небезпеки;

інші випадки за рішенням
органів державної влади.

ДОБРОВІЛЬНИЙ АУДИТ ІНІЦІЮЄТЬСЯ ВЛАСНИКОМ ПІДПРИЄМСТВА, ІНВЕСТОРАМИ АБО БАНКАМИ.

- Використовується для:

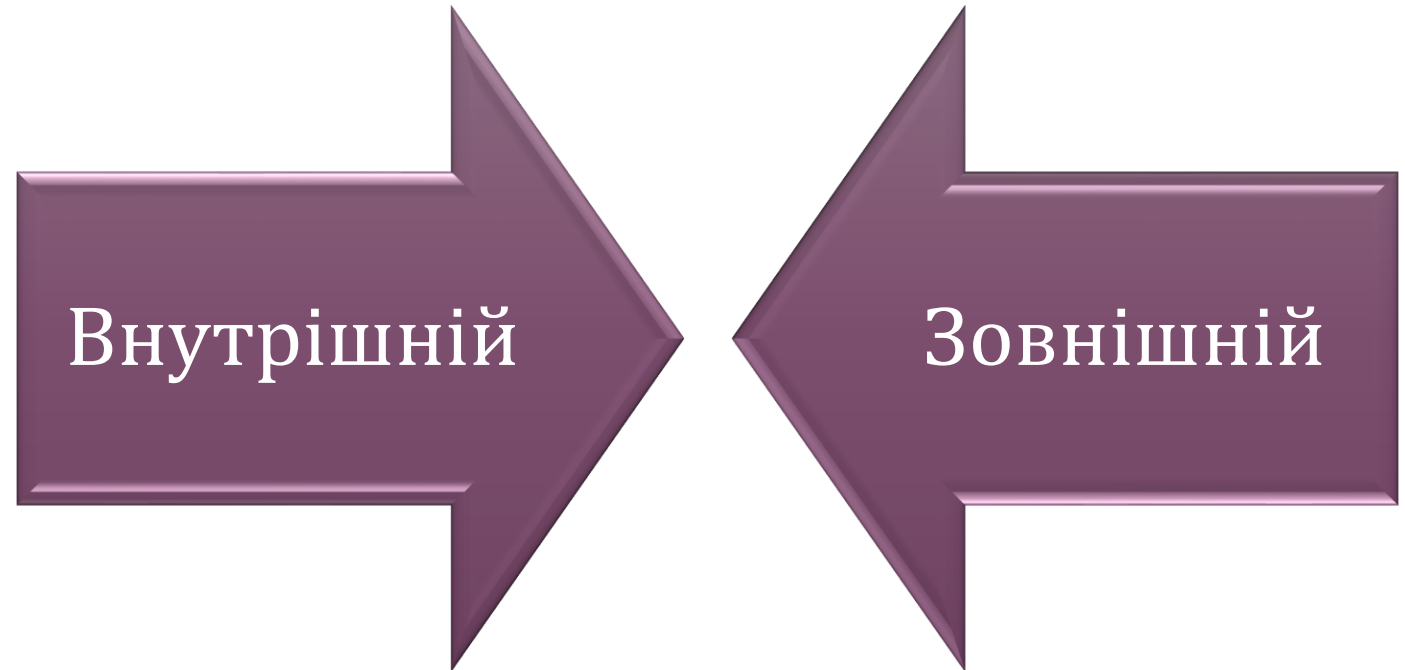
поліпшення корпоративної екологічної політики;

підготовки до міжнародної сертифікації (ISO 14001, EMAS);

залучення інвестицій чи кредитів.

Приклад: аграрна компанія замовляє добровільний аудит, щоб підвищити довіру європейських партнерів і підготувати звіт за стандартами *ESG*.

2. ЗА ІНІЦІАТОРОМ ПРОВЕДЕННЯ

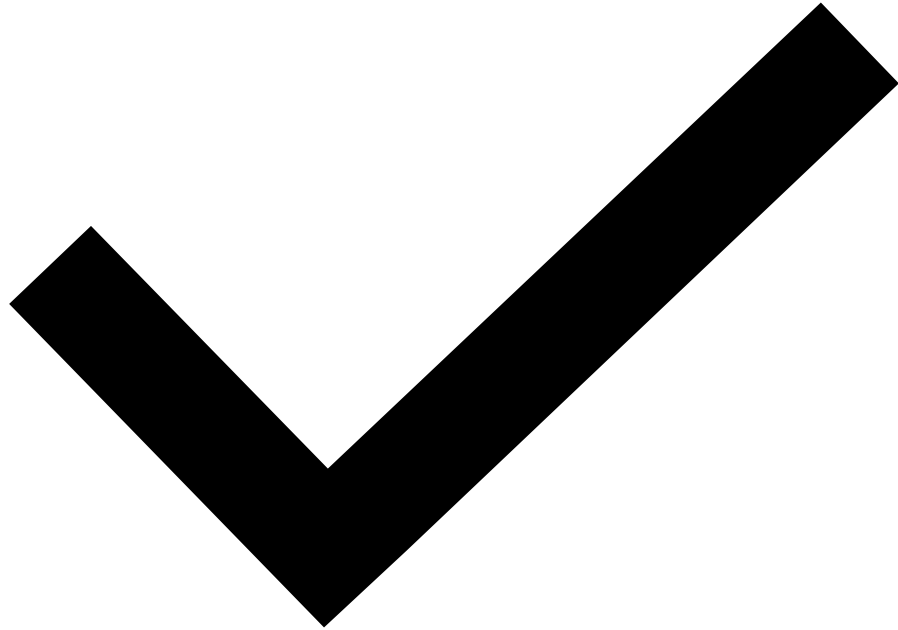

-
- **Внутрішній аудит** – здійснюється власними службами підприємства, переважно у рамках системи екологічного менеджменту (ISO 14001).
 - *Приклад:* щорічна перевірка екологічного відділу на металургійному комбінаті.
 - **Зовнішній аудит** – виконується незалежними сертифікованими аудиторами.
 - *Приклад:* міжнародна компанія проводить зовнішній аудит українського виробника, щоб оцінити відповідність «зеленим» стандартам перед інвестуванням.

3. 3А
МАСШТАБОМ
ОХОПЛЕННЯ

Комплексний

Тематичний

- **Комплексний аудит** – оцінює усі аспекти діяльності підприємства (викиди, скиди, відходи, споживання ресурсів, вплив на біоту та здоров'я людей).

- *Приклад:* аудит енергетичного концерну, що охоплює теплові станції, шахти та інфраструктуру.

- **Тематичний аудит** – зосереджується на окремому напрямі.

- *Приклад:* аудит системи поводження з небезпечними відходами на фармацевтичному заводі.

4. ЗА ОБ'ЄКТОМ ПЕРЕВІРКИ

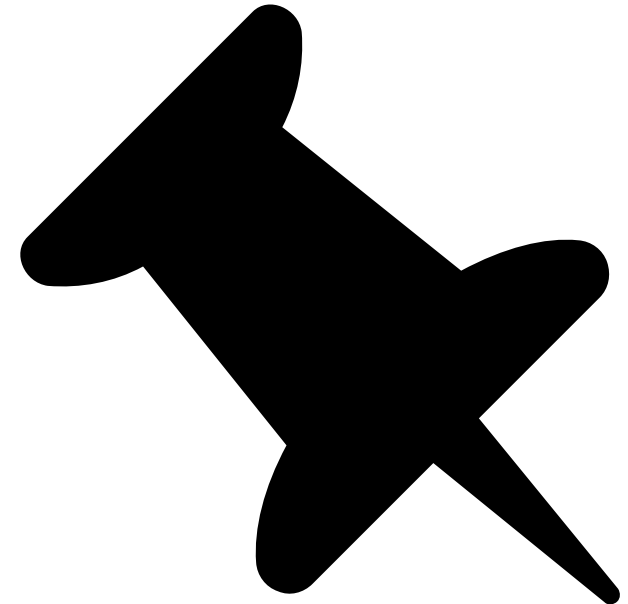

Проектний
аудит

Аудит діючих
підприємств

Територіальний
аудит

-
- **Проектний аудит** – аналіз екологічних ризиків майбутнього інвестиційного чи будівельного проєкту.
• *Приклад:* оцінка екологічних наслідків будівництва вітрової електростанції.
 - **Аудит діючих підприємств** – перевірка поточних виробничих процесів.
• *Приклад:* аудит цементного заводу щодо дотримання норм викидів у повітря.
 - **Територіальний аудит** – оцінка стану території, що зазнала впливу діяльності кількох підприємств.
• *Приклад:* аудит зони довкола промислового вузла для визначення кумулятивного впливу.

**5. ЗА
СПРЯМОВАНІСТЮ
РЕЗУЛЬТАТІВ**

Аудит відповідності

Аудит due diligence

Аудит ефективності

-
- **Аудит відповідності (compliance audit)** – перевірка дотримання законодавства, нормативів, дозволів.
 - **Приклад:** екологічна інспекція перевіряє, чи відповідає підприємство умовам дозволу на викиди.
 - **Аудит due diligence** – екологічна перевірка під час злиттів, поглинань, інвестування.
 - **Приклад:** банк проводить аудит агропідприємства перед видачею «зеленого» кредиту.
 - **Аудит ефективності (performance audit)** – оцінює результативність екологічних заходів.
 - **Приклад:** аудит програми зменшення споживання енергії на підприємстві.

ВИДИ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ

Критерій	Вид аудиту	Характеристика	Приклад
За правовим статусом	Обов’язковий	Визначений законом, проводиться при приватизації, банкрутстві, концесії об’єктів підвищеної небезпеки	Аудит хімічного заводу перед приватизацією
	Добровільний	Ініціюється власником, інвестором чи банком для підвищення довіри, сертифікації чи інвестицій	Аудит аграрної компанії для звітування за ESG
За ініціатором	Внутрішній	Проводиться силами підприємства у рамках СЕУ (ISO 14001)	Щорічна перевірка відділу екології на металургійному комбінаті
	Зовнішній	Виконується незалежними сертифікованими аудиторами	Аудит українського виробника міжнародною компанією перед інвестуванням
За масштабом	Комплексний	Охоплює всі аспекти діяльності підприємства	Аудит енергетичного концерну (ТЕС, шахти, мережі)
	Тематичний	Оцінює окремий напрям (викиди, відходи, енергія тощо)	Аудит поводження з небезпечними відходами на фармзаводі
За об’єктом	Проектний	Оцінка ризиків майбутнього проекту	Аудит будівництва вітрової електростанції
	Діючих підприємств	Перевірка відповідності поточних процесів	Аудит цементного заводу щодо викидів
	Територіальний	Аналіз екологічного стану території під впливом кількох об’єктів	Аудит промислового району для оцінки кумулятивних впливів
За спрямованістю	Відповідності (compliance audit)	Перевірка дотримання законодавчих вимог	Перевірка виконання дозволу на викиди
	Due diligence	Аналіз ризиків для інвесторів під час злиття, поглинання чи кредитування	Банк перевіряє агропідприємство перед видачею «зеленого» кредиту
	Ефективності (performance audit)	Оцінка результативності екологічних програм	Аудит програми енергоефективності на заводі

4. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ

Методика проведення екологічного аудиту базується на шести ключових етапах, що забезпечує об'єктивність, прозорість і практичну цінність екологічного аудиту як інструменту екологічного управління

1. ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП

- **Основна мета**
 - Забезпечити чітке планування процесу аудиту, визначити його цілі, масштаби, ресурси та методи, щоб надалі аудит відбувався організовано, системно й результативно.
-

КЛЮЧОВІ ЗАВДАННЯ

Формулювання цілей аудиту

Визначення об'єкта аудиту

Формування команди аудиторів

Вивчення правової та нормативної бази

Підготовка програми аудиту

Організаційна підготовка

ЗМІСТ ЗАВДАНЬ ПІДГОТОВЧОГО ЕТАПУ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ

Завдання	Зміст	Приклад
Формулювання цілей	Визначення мети аудиту: відповідність закону, оцінка ризиків, підготовка до сертифікації	Аудит для підготовки підприємства до ISO 14001
Визначення об'єкта аудиту	Вибір об'єкта перевірки (підприємство, цех, проєкт, територія)	Перевірка очисних споруд підприємства
Формування команди аудиторів	Залучення сертифікованих аудиторів, експертів, юристів, економістів	Команда: аудитор, інженер-еколог, юрист
Вивчення нормативної бази	Аналіз законодавства, директив ЄС, стандартів ISO, галузевих норм	Використання Закону України «Про екологічний аудит»
Розробка програми аудиту	Планування термінів, обсягів робіт, методів збору даних та критеріїв оцінки	Визначення перевірки відходів і викидів у повітря
Організаційна підготовка	Узгодження з керівництвом, визначення контактних осіб, забезпечення доступу	Призначення відповідального від підприємства для співпраці з аудитором

ЗНАЧЕННЯ ПІДГОТОВЧОГО ЕТАПУ

Забезпечує **чітку**
структуру і межі
аудиту.

Гарантує
незалежність і
неупередженість
аудиторів.

Дозволяє
мінімізувати
витрати часу та
коштів.

Формує основу
для об'єктивності
та достовірності
результатів.

2. ВИЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТА АУДИТУ

- **Основна мета**
- Отримати **повну, достовірну та об'єктивну базу даних** про екологічну діяльність підприємства, його вплив на довкілля та відповідність законодавчим вимогам. Цей етап є фундаментом для подальших польових перевірок і аналітичних висновків.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ

Аналіз внутрішньої документації
підприємства

Опитування та інтерв'ю з персоналом

Вивчення попередніх перевірок і
аудитів

Зовнішні джерела даних

АНАЛІЗ ВНУТРІШНЬОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

- **Нормативні документи:** екологічні паспорти підприємства, дозволи на спеціальне водокористування, ліцензії на поводження з небезпечними відходами, дозволи на викиди в атмосферу.
 - **Звіти та оцінки:** матеріали з оцінки впливу на довкілля (ОВД), стратегічної екологічної оцінки (CEO), екологічні декларації, щорічна звітність підприємства.
 - **Лабораторні дослідження:** результати моніторингу якості стічних вод, повітря, ґрунтів.
 - **Статистичні дані:** обсяги споживання енергоресурсів, води, сировини; утворення відходів; витрати на природоохоронні заходи.
 - *Приклад:* при аудиті цементного заводу аналізуються дозволи на викиди та реєстри використання палива.
-

ОПИТУВАННЯ ТА ІНТЕРВ'Ю З ПЕРСОНАЛОМ

- Зустрічі з керівництвом для з'ясування екологічної політики та стратегічних цілей.
 - Інтерв'ю з екологами та інженерами підприємства для уточнення практичних аспектів (методи утилізації відходів, система контролю).
 - Розмова з працівниками виробничих підрозділів для виявлення прихованих проблем (наприклад, аварійні скиди, несанкціоновані відходи).
 - *Приклад:* на харчовому підприємстві аудитори з'ясовують у персоналу, як часто обслуговуються очисні споруди.
-

ВИВЧЕННЯ ПОПЕРЕДНІХ ПЕРЕВІРОК І АУДИТІВ

- Аналіз результатів державних екологічних інспекцій.
 - Використання даних попередніх внутрішніх і зовнішніх аудитів.
 - Порівняння рекомендацій попередніх перевірок із фактичним станом виконання.
 - *Приклад:* у висновку інспекції зафіксовано перевищення ГДК у скидах. Аудитори перевіряють, чи впроваджені рекомендації.
-

ЗОВНІШНІ ДЖЕРЕЛА ДАНИХ

- Використання матеріалів Державного агентства з екології та місцевих органів влади.
 - Залучення публічних екологічних баз даних та відкритих реєстрів (наприклад, «ЕкоСистема»).
 - Використання супутникових даних та **ГІС/RS-технологій** для аналізу стану земель, водойм, атмосферного забруднення.
 - *Приклад:* супутникові знімки показують збільшення площі відвалів у зоні діяльності гірничого кар'єру.
-

Завдання

Джерела інформації

Приклад

Аналіз внутрішньої документації

Екопаспорти, дозволи на викиди/скиди, ліцензії, звіти з ОВД/СЕО, статистика підприємства

Аналіз дозволу на викиди цементного заводу

Вивчення лабораторних даних

Протоколи вимірювань повітря, води, ґрунтів, результати моніторингу

Перевірка ГДК у стічних водах харчового підприємства

Опитування персоналу

Інтерв'ю з керівництвом, екологами, робітниками виробничих підрозділів

Працівники цеху повідомили про аварійні скиди

Аналіз попередніх перевірок

Висновки держекоінспекцій, результати внутрішніх і зовнішніх аудитів

Перевірка виконання рекомендацій інспекції

Використання зовнішніх баз і ГІС

Дані «ЕкоСистеми», державних органів, супутникові знімки, карти забруднень

Виявлення збільшення площі відвалів у зоні гірничого кар'єру

ЗБІР І АНАЛІЗ ВИХІДНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ЕКОЛОГІЧНОМУ АУДИТІ

-
- **Результати етапу**
 - **Сформований масив інформації про екологічний стан підприємства.**
 - **Виявлені прогалини у документації або невідповідності.**
 - **Підготовлена база для подальшого польового обстеження та аналітичних розрахунків.**

- **Значення етапу**
 - **Забезпечує об'єктивність подальших висновків.**
 - **Дозволяє мінімізувати час і витрати на польові перевірки (оскільки вже відомі проблемні ділянки).**
 - **Є важливим індикатором прозорості підприємства та його готовності до співпраці.**
-

3. ПОЛЬОВІ ОБСТЕЖЕННЯ (ON-SITE AUDIT)

- **Основна мета**
- Перевірити фактичний стан підприємства чи об'єкта **безпосередньо на місці**, підтвердити або спростувати дані, отримані під час аналізу документів, та зафіксувати реальний вплив на довкілля.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ

01

Візуальне
обстеження
території та
об'єктів

02

Інструментальні
вимірювання

03

Відбір проб для
лабораторного
аналізу

04

Перевірка
системи
управління
екологічними
асpekтами

05

Фіксація
результатів

ПОЛЬОВІ ОБСТЕЖЕННЯ В ЕКОЛОГІЧНОМУ АУДИТІ

Завдання	Методи	Приклад
Візуальне обстеження	Огляд територій, цехів, споруд, складів, фото- та відеофіксація	Виявлені протікання у резервуарах на нафтобазі
Інструментальні вимірювання	Газоаналізатори, шумоміри, прилади для заміру вібрації, дозиметри	Перевищення ГДК пилу біля цементного заводу
Відбір проб для аналізу	Лабораторні проби повітря, води, ґрунтів, відходів	Виявлено свинець у ґрунті біля металургійного комбінату
Перевірка систем управління	Аналіз документації та огляд місць зберігання відходів, планів аварійного реагування	Відсутність плану ліквідації аварійних скидів
Фіксація результатів	Ведення журналу аудиту, складання карт і таблиць	Фото місць зберігання небезпечних відходів із порушеннями

-
- **Результати етапу**
 - Об'єктивні дані про фактичний стан підприємства.
 - Виявлені **приховані проблеми**, не зафіксовані в офіційних звітах.
 - Створена доказова база для аудиторського висновку.

- **Значення**
 - Забезпечує **реальність і достовірність аудиту**.
 - Дозволяє перевірити виконання підприємством законодавчих вимог.
 - Сприяє виявленню ризиків і загроз для довкілля та здоров'я людей.
-

4. АНАЛІЗ ВІДПОВІДНОСТІ ТА ОЦІНКА ВПЛИВІВ

ОСНОВНА МЕТА

ВСТАНОВИТИ, НАСКІЛЬКИ ДІЯЛЬНІСТЬ
ПІДПРИЄМСТВА ВІДПОВІДАЄ ЧИННОМУ
ЗАКОНОДАВСТВУ, МІЖНАРОДНИМ СТАНДАРТАМ І
ЕКОЛОГІЧНИМ НОРМАМ, А ТАКОЖ ОЦІНИТИ
РЕАЛЬНІ ТА ПОТЕНЦІЙНІ ВПЛИВИ НА ДОВКІЛЛЯ І
ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ

Порівняння фактичних даних із нормами і стандартами

Ідентифікація екологічних аспектів діяльності

Оцінка екологічних ризиків і зобов'язань

Аналіз кумулятивних та довгострокових ефектів

АНАЛІЗ ВІДПОВІДНОСТІ ТА ОЦІНКА ВПЛИВІВ У ЕКОЛОГІЧНОМУ АУДИТІ

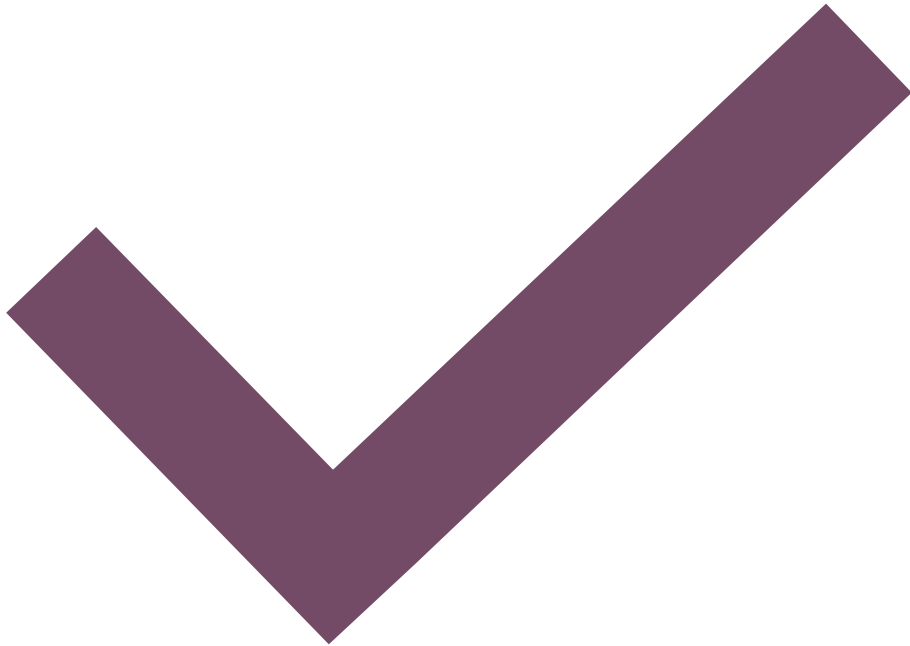
Завдання	Інструменти / Методи	Приклад
Порівняння фактичних даних із нормами	Нормативи ГДК, ГДВ, ДСТУ, ДБН, ISO 14001, EMAS	Перевищення аміаку у стічних водах у 3 рази
Ідентифікація екологічних аспектів	Екологічні індикатори, облік ресурсів, матричні методи	Надмірне споживання води з річки загрожує екосистемі
Оцінка екологічних ризиків	Risk-assessment методики, SWOT-аналіз, сценарне прогнозування	Ризик штрафів за відсутність утилізації небезпечних відходів
Визначення зобов'язань підприємства	Юридичний аналіз, розрахунок екологічних збитків	Компенсація за забруднення ґрунтів важкими металами
Аналіз кумулятивних і довгострокових ефектів	Трендовий аналіз, GIS-моделювання, екотоксикологічні оцінки	Накопичення важких металів у ґрунті протягом 15 років призвело до забруднення підземних вод

-
- **Результати етапу**
 - Сформований перелік **невідповідностей та екологічних проблем.**
 - Визначені **ключові екологічні ризики** для підприємства та довкілля.
 - Підготовлені основи для рекомендацій у аудиторському висновку.
-

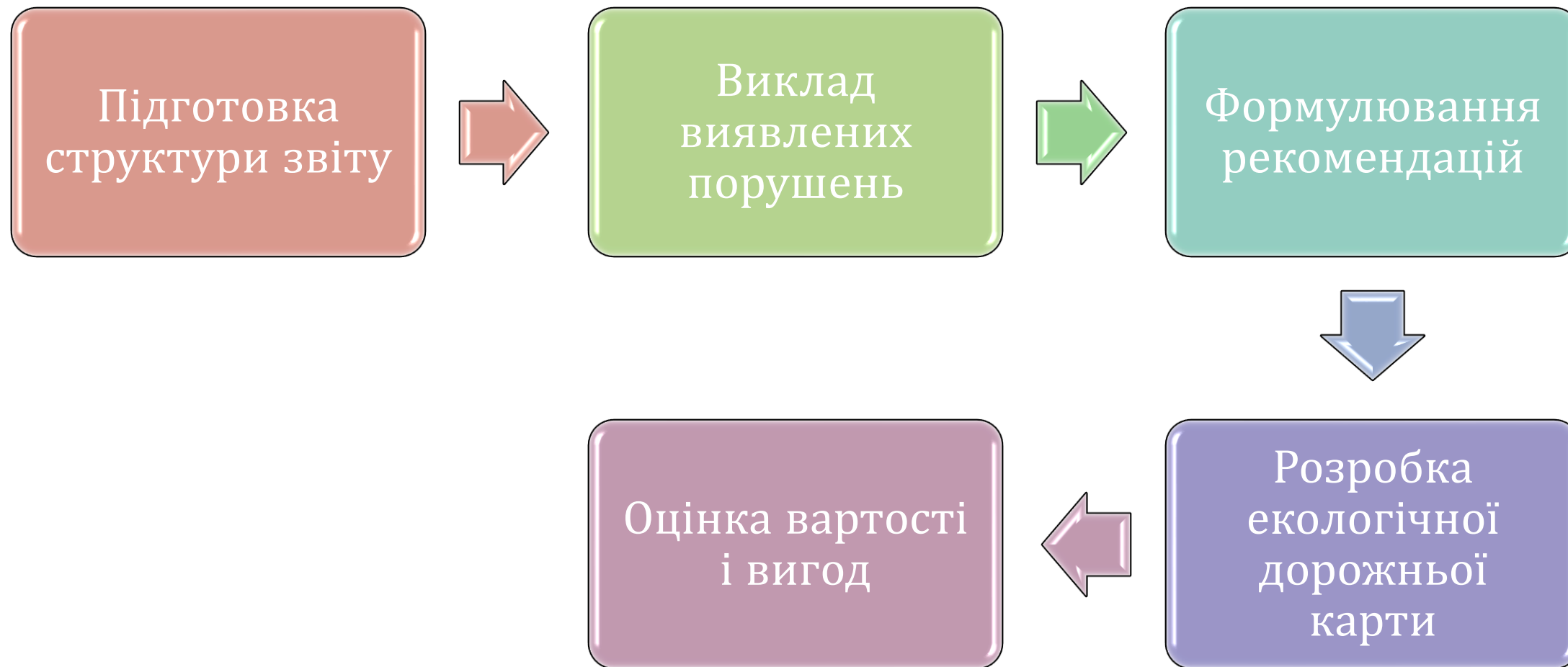
- **Значення**
- Забезпечує **об'єктивну оцінку реального стану підприємства.**
- Дозволяє визначити пріоритетні напрями для усунення порушень.
- Сприяє підготовці рекомендацій для керівництва та інвесторів щодо зменшення негативного впливу.

5. ФОРМУВАННЯ АУДИТОРСЬКОГО ВИСНОВКУ

- **Основна мета**
- Офіційно зафіксувати результати екологічного аудиту у вигляді структурованого документа, що містить **оцінку стану об'єкта, виявлені порушення, ризики та практичні рекомендації.**

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ

АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК У ЕКОЛОГІЧНОМУ АУДИТІ

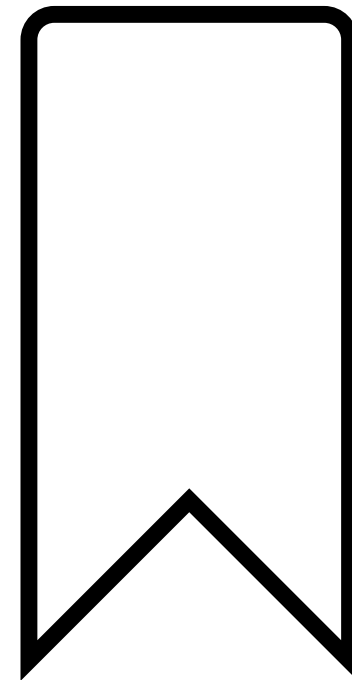
Завдання	Зміст	Приклад
Підготовка структури звіту	Формування розділів: мета, об'єкт, методика, невідповідності, ризики, рекомендації	Вступ, характеристика підприємства, висновки
Виклад виявлених порушень	Опис фактів невідповідності законодавству та стандартам	Перевищення ГДВ пилу через зношеність фільтрів
Формулювання рекомендацій	Технічні, організаційні, правові пропозиції	Замінити фільтри на сучасні з ефективністю 99%
Розробка екологічної дорожньої карти	Визначення заходів, відповідальних, термінів та очікуваного ефекту	До 2027 р. знизити викиди CO ₂ на 20% шляхом модернізації котлів
Оцінка вартості та вигод	Розрахунок витрат і економічного ефекту від впровадження заходів	Витрати 5 млн грн → економія і зменшення штрафів на 7 млн грн/рік

-
- **Результати етапу**
 - Складений **екологічний аудиторський висновок** — головний офіційний документ за результатами перевірки.
 - Надано практичні рекомендації для усунення проблем і підвищення екологічної ефективності.
 - Сформовано основу для прийняття управлінських рішень і залучення інвестицій.
-

- **Значення**
 - Є **доказовою базою** для органів влади, інвесторів, керівництва підприємства.
 - Виступає **інструментом прийняття рішень** щодо екологічної політики компанії.
 - Дозволяє перетворити аудит на реальний механізм покращення стану довкілля.
-

6. МОНІТОРИНГ ВИКОНАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- **Основна мета**
- Забезпечити **контроль і оцінку ефективності** впровадження заходів, запропонованих в екологічному аудиторському висновку, та гарантувати постійне вдосконалення екологічного управління на підприємстві.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ

Організація системи контролю

Регулярні перевірки

Оцінка результатів виконання

Звітність і комунікація

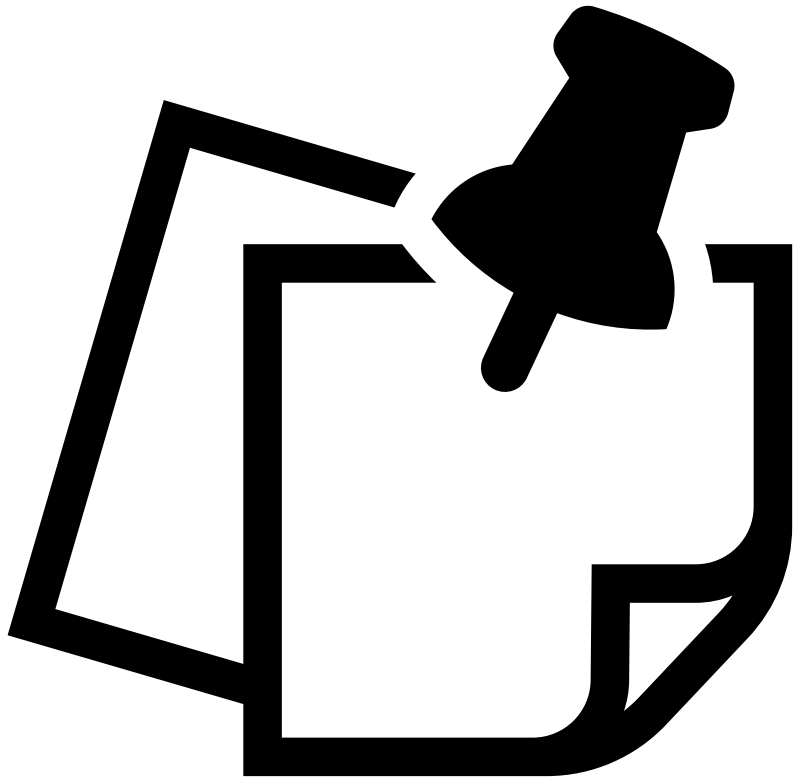
Безперервне вдосконалення

МОНІТОРИНГ ВИКОНАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ У ЕКОЛОГІЧНОМУ АУДИТІ

Завдання	Зміст	Приклад
Організація контролю	Призначення відповідальних, визначення KPI, розробка графіка перевірок	Внутрішня еко-група звітує керівництву щоквартально
Регулярні перевірки	Внутрішні та зовнішні аудити, дистанційний моніторинг	Автоматична система контролю викидів на ТЕС
Оцінка результатів	Порівняння фактичних і планових показників, аналіз ефективності	Модернізація фільтрів знизилла викиди на 30%
Звітність і комунікація	Підготовка звітів, інформування керівництва, інвесторів, громадськості	Публікація «Звіту зі сталого розвитку» на сайті
Безперервне вдосконалення	Оновлення політики, впровадження нових технологій, постановка стратегічних цілей	Перехід на відновлювану енергію до 2030 р.

-
- **Результати етапу**
 - **Забезпечено прозорість та підзвітність** екологічної діяльності підприємства.
 - Підтверджено виконання або невиконання рекомендацій.
 - Сформовано основу для наступних аудитів та постійного вдосконалення.

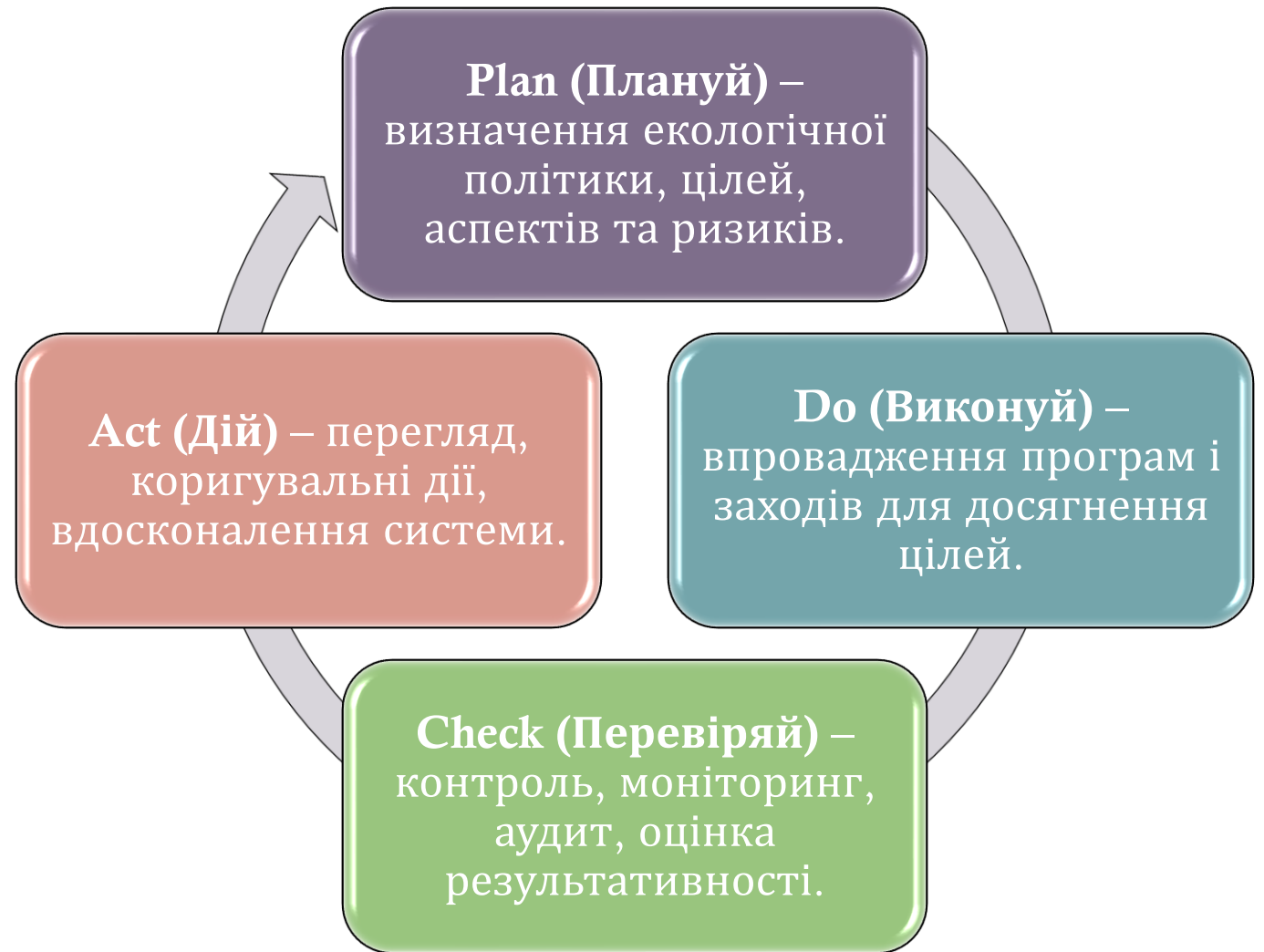
- **Значення**
 - Гарантує **довгострокову ефективність** аудиту.
 - Сприяє переходу підприємства до моделі **сталого розвитку**.
 - **Забезпечує довіру** з боку держави, інвесторів і громадськості.
-

5. ЕКОЛОГІЧНИЙ АУДИТ У СИСТЕМІ ISO 14001

- Екологічний аудит є **ключовим інструментом оцінки ефективності системи екологічного менеджменту (СЕМ)**, яка впроваджується на підприємствах відповідно до міжнародного стандарту **ISO 14001:2015 Environmental Management Systems**.

СТАНДАРТ ISO
14001 БАЗУЄТЬСЯ
НА ЦИКЛІ
ПОСТІЙНОГО
ВДОСКОНАЛЕННЯ
PDCA (PLAN–DO–
CHECK–ACT):

Саме на етапі **Check** екологічний аудит стає ключовим інструментом перевірки.

ЕКОЛОГІЧНИЙ АУДИТ У СИСТЕМІ ISO 14001 ДОЗВОЛЯЄ:

Оцінити відповідність системи екологічного менеджменту (СЕМ) вимогам стандарту.

Перевірити досягнення цілей (наприклад, зниження енергоспоживання, скорочення відходів).

Забезпечити прозорість: аудитори перевіряють не лише документи, а й фактичні дії персоналу.

Виявити відхилення від політики чи нормативних вимог і запропонувати коригувальні заходи.

АУДИТ ЯК МЕХАНІЗМ ЗВОРОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ

Система ISO 14001 працює не статично, а динамічно, постійно вдосконалюючись.

Аудит надає керівництву інформацію про те, чи ефективно працює СЕМ.

Завдяки аудиту підприємство отримує **сигнали про ризики та слабкі місця**, які потрібно усунути.

Це дозволяє перейти від «реактивного» управління (коли реагують на проблеми) до «**проактивного**» (коли проблем запобігають заздалегідь).

ПРИКЛАД НА ПРАКТИЦІ

Підприємство запланувало знизити споживання електроенергії на 10% за рік.

Аудит у фазі **Check** виявляє, що фактичне зниження становить лише 4%.

У звіті аудитори зазначають причину – відсутність енергоощадного обладнання в одному з цехів.

На фазі **Act** керівництво приймає рішення модернізувати обладнання.

ВИДИ
ЕКОЛОГІЧНИХ
АУДИТІВ У
СИСТЕМІ ISO
14001

Внутрішній аудит (internal audit)

Зовнішній аудит (external audit)

Сертифікаційний аудит

Наглядовий аудит (surveillance audit)

Рецертифікаційний аудит

ВИДИ ЕКОЛОГІЧНИХ АУДИТІВ У СИСТЕМІ ISO 14001

Вид аудиту	Характеристика	Приклад
Внутрішній аудит	Проводиться підприємством власними силами; виявлення слабких місць, підготовка до сертифікації	Перевірка виконання програми зменшення відходів на заводі
Зовнішній аудит	Здійснюється незалежними органами сертифікації; підтверджує відповідність стандарту	Міжнародна компанія проводить аудит металургійного комбінату
Сертифікаційний аудит	Комплексна перевірка під час первинної сертифікації; охоплює документи, процеси, управління	Первинне отримання сертифіката ISO 14001
Наглядовий аудит	Проводиться щороку після сертифікації для підтвердження дотримання вимог	Щорічна перевірка екологічного менеджменту на агропідприємстві
Рецертифікаційний аудит	Повторна перевірка кожні 3 роки; підтвердження продовження дії сертифіката	Оновлення сертифіката ISO 14001 на енергетичному концерні

ПРОЦЕДУРА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ЗА ISO 14001

- Екологічний аудит за стандартом ISO 14001 має чітку поетапну структуру. Він спрямований на оцінку того, як підприємство виконує вимоги СЕМ (системи екологічного менеджменту), чи досягає поставлених цілей і наскільки ефективно працює.

Планування аудиту – визначення цілей, обсягу, критеріїв та складу команди аудиторів.

Перевірка документації – аналіз екологічної політики, процедур, планів і записів.

Польові перевірки – огляд виробництва, інтерв'ю з персоналом, відбір проб.

Оцінка ефективності СЕМ – чи досягнуті цілі, чи працюють програми енергоефективності, зменшення викидів тощо.

Формування звіту – документ із висновками, невідповідностями і рекомендаціями.

Подальші дії – усунення невідповідностей, перегляд цілей і планів.

ПЕРЕВАГИ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ В СИСТЕМІ ISO 14001

- Екологічний аудит у межах ISO 14001 — це не просто перевірка відповідності стандарту, а **стратегічний інструмент управління**, який має значні екологічні, економічні та соціальні вигоди для підприємства.

ПЕРЕВАГИ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ В ISO 14001

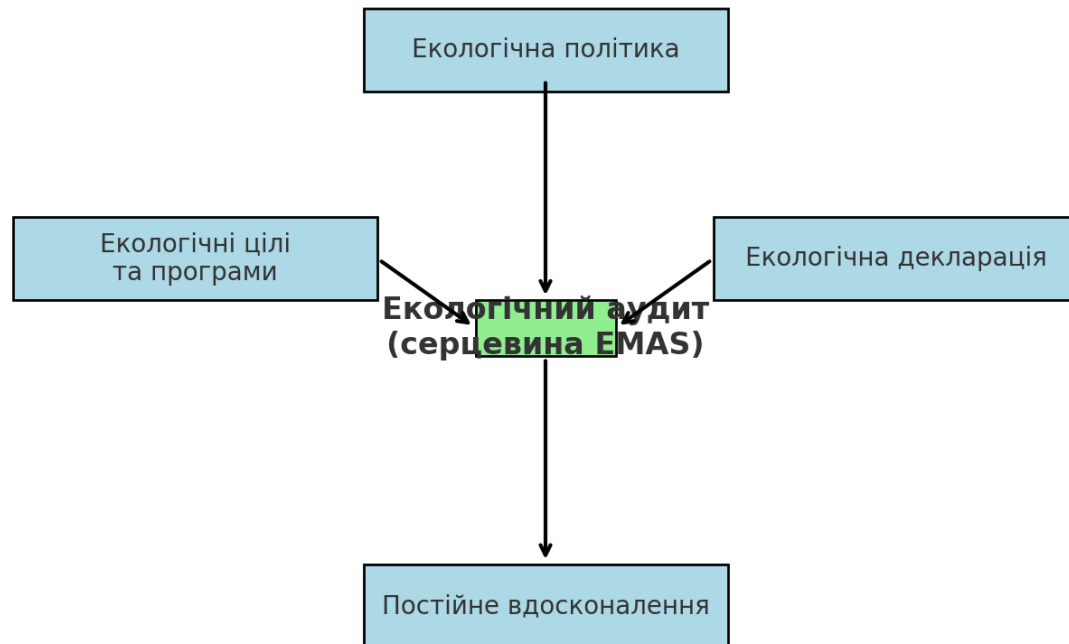
Перевага	Зміст	Приклад
Прозорість діяльності	Демонстрація відкритості, доступність даних для інвесторів і громадськості	Публікація звіту з аудиту для клієнтів і партнерів
Зменшення екологічних ризиків	Виявлення джерел забруднення, попередження аварій та штрафів	Усунення проблем зі зберіганням небезпечних відходів
Оптимізація витрат	Економія ресурсів, модернізація технологій, впровадження BAT/NDTM	Перехід на LED-освітлення зменшив витрати на 25%
Конкурентоспроможність	Можливість участі у міжнародних тендерах, привабливість для інвесторів	Постачальник із сертифікатом ISO 14001 отримав контракт у ЄС
Підтримка сталого розвитку	Інтеграція результатів у ESG-звітність, відповідність SDGs	Включення даних аудиту до «Звіту зі сталого розвитку»
Соціальні переваги	Покращення умов праці, зменшення впливу на здоров'я населення	Нові фільтри знизили рівень скарг жителів на забруднення

6. ЕКОЛОГІЧНИЙ АУДИТ У РАМКАХ EMAS

EMAS (Eco-Management and Audit Scheme) — це добровільна система Європейського Союзу з екологічного менеджменту та аудиту, запроваджена у 1993 році. Вона спрямована на підвищення **екологічної результативності організацій**, прозорість та інформування громадськості.

Екологічний аудит у рамках EMAS є **центральним елементом**, що гарантує перевірку діяльності компанії та підтверджує її екологічну відповідальність.

МІСЦЕ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ У СИСТЕМІ EMAS

• У **EMAS (Eco-Management and Audit Scheme)** екологічний аудит є **ключовою складовою** всієї системи управління.

• Він виступає не як допоміжний інструмент (як у ISO 14001), а як **обов'язковий механізм**, без якого організація не може отримати реєстрацію в EMAS.

• Усі організації, що беруть участь у EMAS, зобов'язані регулярно проводити внутрішні аудити й підтверджувати їх результати зовнішнім верифікатором.

-
- Аудит є частиною **циклу постійного поліпшення**: планування → виконання → перевірка → вдосконалення.
 - Він дозволяє визначити **сильні та слабкі сторони** екологічної діяльності підприємства.
 - Дає керівництву інформацію для прийняття рішень і формування **екологічної політики та цілей**.
-

-
- На відміну від ISO 14001, EMAS **обов'язково вимагає перевірки відповідності національному та європейському екологічному законодавству.**
 - Тобто екологічний аудит у EMAS гарантує, що підприємство працює **в межах правового поля.**
 - Це особливо важливо для компаній, що працюють на ринку ЄС.
-

Результати аудиту безпосередньо стають основою для **екологічної декларації**, яку організація зобов'язана щорічно оприлюднювати.

Аудит забезпечує **об'єктивність і достовірність** даних, що публікуються для громадськості.

Без проведення аудиту декларація не може бути підтверджена і визнана дійсною.

Регулярні аудити у системі
EMAS роблять діяльність
підприємства максимально
прозорою.

Громадськість, інвестори й
державні органи отримують
надійний сигнал, що
компанія не лише заявляє
про екологічну
відповідальність, а й
реально її дотримується.

ВІДМІННОСТІ АУДИТУ В EMAS ВІД ISO 14001

В ISO 14001 внутрішні аудити є **рекомендованим інструментом**, тоді як у EMAS — **обов'язковим**.

EMAS вимагає **перевірки відповідності законодавству**, чого ISO прямо не вимагає.

EMAS акцентує увагу на **прозорості** — обов'язковій публікації **екологічної декларації** з перевіреними даними.

Аудит у EMAS не лише оцінює ефективність СЕМ, а й підтверджує достовірність звітності для громадськості.

ЕКОЛОГІЧНИЙ АУДИТ У ISO 14001 ТА EMAS

Критерій	ISO 14001	EMAS (Eco-Management and Audit Scheme)
Обов'язковість аудиту	Внутрішній аудит є вимогою стандарту, але його частота й масштаб визначаються організацією	Обов'язковий аудит усіх процесів, результат є умовою для реєстрації
Відповідність законодавству	Аудит перевіряє систему менеджменту, але пряма перевірка на відповідність закону не є основною вимогою	Обов'язкова перевірка відповідності національному та європейському екологічному законодавству
Прозорість	Внутрішні результати здебільшого залишаються всередині компанії	Обов'язкова публікація перевірених даних у формі екологічної декларації
Верифікація	Може проводитись зовнішнім сертифікаційним органом (на добровільних засадах)	Результати аудиту мають бути підтверджені незалежним верифікатором, акредитованим у ЄС
Фокус аудиту	Оцінка ефективності системи екологічного менеджменту	Ефективність + відповідність законодавству + достовірність звітності
Результат	Сертифікація ISO 14001 (за потреби)	Реєстрація в EMAS і право використовувати логотип EMAS
Періодичність	Залежить від політики компанії, але зазвичай 1 раз на рік внутрішній аудит + наглядові аудити від органу сертифікації	Регулярні внутрішні аудити + щорічна екологічна декларація, підтверджена зовнішнім аудитором

ЗАВДАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ В EMAS

- Екологічний аудит у рамках EMAS має **ширший спектр завдань**, ніж у ISO 14001, оскільки він орієнтований не лише на перевірку функціонування системи екологічного менеджменту (СЕМ), а й на **законодавчу відповідність, вимірювану результативність і прозорість для громадськості**.

Перевірка відповідності
законодавству

Аналіз екологічних аспектів
діяльності

Оцінка екологічних
показників

Формування основи для
екологічної декларації

Забезпечення довіри
громадськості

Завдання	Суть	Приклад
Перевірка відповідності законодавству	Гарантія дотримання вимог національного та європейського екологічного права	Підприємство має всі дозволи на викиди і поводження з відходами
Аналіз екологічних аспектів	Визначення найбільш значущих впливів діяльності на довкілля	Найбільший слід – використання енергії з викопних джерел
Оцінка екологічних показників	Моніторинг ключових індикаторів EMAS (енергія, вода, відходи, викиди, біорізноманіття)	Компанія скоротила споживання води на 15%
Формування основи для декларації	Забезпечення достовірності даних, що публікуються у екологічній декларації	Перевірка правильності розрахунків викидів CO ₂
Забезпечення довіри громадськості	Підвищення прозорості та підзвітності через незалежну перевірку	Публікація перевіреної екологічної декларації для інвесторів

ПРОЦЕДУРА ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ В EMAS

Підготовчий етап:
визначення обсягу,
складання плану
аудиту.

Збір даних: аналіз
документів, звітів,
моніторингу.

Польові обстеження:
інспекції об'єктів,
інтерв'ю з персоналом,
відбір проб.

**Оцінка екологічних
показників:**
зіставлення фактичних
результатів із
нормативами та
цілями.

**Висновки і
рекомендації:**
формулювання заходів
для вдосконалення.

**Підтвердження
результатів зовнішнім
верифікатором**
(незалежним
експертом,
акредитованим у ЄС).

- **1. Підготовчий етап**

- Визначається **мета та обсяг аудиту** (усі підрозділи чи окремі виробничі процеси).
 - Формується **група аудиторів** (внутрішні та, за потреби, зовнішні експерти).
 - Розробляється **план аудиту**: перелік процесів, які перевірятимуться, методи збору даних, графік робіт.
 - ✓ *Приклад*: підприємство планує аудит виробництва, систем очищення стічних вод і поводження з відходами.
-

- **2. Збір і аналіз даних**

- Перевірка **документації**: дозволів, екологічних програм, протоколів моніторингу.
 - Аналіз попередніх аудитів і звітів.
 - Перевірка відповідності законодавству та стандартам ЄС.
 - ✓ *Приклад*: аудитори перевіряють, чи оновлювалися протоколи вимірювань CO₂ за останні 12 місяців.
-

-
- **3. Польові обстеження**
 - **Візуальна перевірка** підприємства: цехів, складів, території.
 - **Спілкування з персоналом:** знання процедур, готовність до аварійних ситуацій.
 - **Вимірювання та відбір проб** для лабораторного аналізу.
 - ✓ *Приклад:* виявлено неправильне зберігання небезпечних відходів на складі.
-

- **4. Оцінка екологічних показників**

- Виконується аналіз **ключових індикаторів EMAS:**

- енергія,
- матеріали,
- вода,
- відходи,
- біорізноманіття,
- викиди.

- Порівняння фактичних результатів із нормативними значеннями та екологічними цілями підприємства.

 Приклад: підприємство декларує скорочення використання енергії на 10%, аудит показав лише 6%.

- **5. Формування висновків і рекомендацій**

- Складання звіту з описом:

- відповідності законодавству,
- сильних і слабких сторін,
- екологічних ризиків,
- рекомендацій щодо вдосконалення.

- Виділення **коригувальних і попереджувальних заходів.**

Приклад: запропоновано встановити сучасні фільтри для зменшення викидів пилу.

-
- **6. Підтвердження результатів зовнішнім верифікатором**
 - Аудит і декларація повинні пройти перевірку у **незалежного акредитованого верифікатора.**
 - Верифікатор підтверджує **достовірність даних і відповідність усіх вимог EMAS.**
 - ✓ *Приклад:* сертифікований експерт із ЄС підтвердив правильність розрахунків водного сліду.
-

-
- **7. Публікація екологічної декларації**
 - Після підтвердження результати аудиту вносяться до **екологічної декларації EMAS**.
 - Декларація стає публічною і доступною для громадськості.
 - ✓ *Приклад:* компанія публікує щорічну декларацію з підтвердженими показниками CO₂ і витрат води.
-

ВИМОГА ЕКОЛОГІЧНОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ

Екологічна декларація EMAS — це офіційний публічний документ, який організація зобов'язана готувати й оприлюднювати щороку.

Вона є основним інструментом **прозорості та комунікації** між підприємством і громадськістю, інвесторами, державними органами.

Її унікальність полягає у тому, що дані не лише збираються підприємством, а й **перевіряються незалежним верифікатором**, що підвищує довіру.

-
- У декларації обов'язково повинні бути:
 - **Загальна інформація про організацію**
 - опис підприємства, галузь, місце розташування;
 - види діяльності та масштаби виробництва.
 - **Ключові екологічні аспекти**
 - основні джерела впливу (енергія, матеріали, вода, відходи, викиди, біорізноманіття).
 - **Показники екологічної результативності**
 - вимірювані дані за обов'язковими індикаторами EMAS (наприклад, споживання енергії на одиницю продукції, тоннаж відходів на рік).
 - **Досягнуті результати**
 - які цілі виконані за попередній період, які поліпшення впроваджено.
 - **Екологічні цілі та плани на майбутнє**
 - чітко визначені завдання на наступний період (наприклад, зменшити споживання енергії на 5%, підвищити частку перероблених відходів до 60%).
-

СТРУКТУРА ЕКОЛОГІЧНОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ EMAS

Розділ	Зміст	Приклад
1. Загальна інформація	Відомості про організацію, місце розташування, сфери діяльності	«ТОВ ЕкоТех», виробництво будівельних матеріалів, Київська обл.
2. Екологічна політика	Принципи та зобов’язання компанії щодо охорони довкілля	«Ми прагнемо до зменшення викидів CO ₂ на 20% до 2030 року»
3. Суттєві екологічні аспекти	Основні впливи діяльності на довкілля	Споживання енергії, викиди CO ₂ , утворення небезпечних відходів
4. Екологічні показники	Дані за обов’язковими індикаторами EMAS (енергія, вода, відходи, викиди, біорізноманіття)	Споживання води – 120 тис. м³/рік; відходи – 1,2 тис. т/рік
5. Результати за попередній період	Досягнуті поліпшення, виконані цілі	Зменшено споживання електроенергії на 8% порівняно з 2022 р.
6. Цілі та програма дій	План заходів і стратегічні завдання на наступний період	Встановити сонячні панелі, збільшити частку відновлюваної енергії до 30%
7. Система управління	Короткий опис СЕМ і процедури аудиту	Впроваджено ISO 14001, щорічний внутрішній аудит
8. Верифікація	Відомості про незалежного аудитора, який підтвердив декларацію	Сертифікований аудитор EMAS (ім’я, організація, дата)

-
- Документ проходить **обов'язкову незалежну перевірку (верифікацію)** акредитованим аудитором (environmental verifier).
 - Верифікатор підтверджує:
 - достовірність наведених даних;
 - відповідність методів збору й розрахунку показників;
 - узгодженість із вимогами Регламенту ЄС № 1221/2009 (EMAS III).
- *Приклад:* якщо компанія заявляє про скорочення викидів CO₂ на 10%, аудитор перевіряє методику розрахунку, звіти моніторингу та дані про споживання енергії.
-

Після перевірки декларація стає **публічною** — її зобов'язані оприлюднити у відкритому доступі (наприклад, на сайті компанії чи у реєстрі EMAS).

Це підвищує рівень **прозорості та довіри** з боку громадськості, клієнтів, партнерів.

У ЄС існує спеціальний **публічний реєстр EMAS**, де можна переглянути зареєстровані компанії та їх декларації.

ЗНАЧЕННЯ ДЕКЛАРАЦІЇ

Стає доказом **екологічної відповідальності** підприємства.

Виконує функцію **екологічного звітування** для інвесторів (подібно до ESG/GRI-звітів).

Сприяє **конкурентоспроможності** на міжнародному ринку.

Є механізмом **постійного вдосконалення**, оскільки змушує підприємство щороку оновлювати дані та ставити нові цілі.

-
- Екологічна декларація в EMAS — це не просто звіт, а **інструмент прозорості комунікації** та підтвердження того, що підприємство дотримується екологічного законодавства і реально працює над покращенням довкілля. Вона є обов'язковою умовою для збереження статусу EMAS і ключовою відмінністю цієї системи від ISO 14001.
-

ПЕРЕВАГИ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ В EMAS

- Система **EMAS (Eco-Management and Audit Scheme)** відрізняється від ISO 14001 більш суворими вимогами до аудиту, але саме це надає їй **додаткових переваг** для підприємств, що бажають бути конкурентними на європейському ринку та продемонструвати високий рівень екологічної відповідальності.

Перевага

Відповідність законодавству ЄС

Довіра інвесторів і громадськості

Логотип EMAS (брендинг)

Конкурентоспроможність

Постійне вдосконалення

Суть

Гарантує дотримання національних і європейських екологічних норм

Результати аудиту перевіряє незалежний верифікатор, що підвищує прозорість

Дає право використовувати офіційний знак EMAS у рекламі та документах

Полегшує доступ до ринків ЄС, особливо у сфері держзакупівель та контрактів

Щорічна екологічна декларація вимагає постійного прогресу та нових цілей

Приклад

Підприємство підтвердило відповідність Директиві ЄС щодо очищення стічних вод

Банк видає «зелений кредит» на основі перевіреної декларації EMAS

Компанія з логотипом EMAS отримує перевагу у публічних тендерах

Будівельна компанія виграла тендер завдяки наявності EMAS

Завод щороку збільшує частку відновлюваної енергії на 5%

7. ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ

- Екологічний аудит — це не лише інструмент перевірки відповідності підприємства екологічному законодавству чи стандартам, а й **практичний механізм прийняття управлінських рішень**. Його значення проявляється у кількох вимірах: управлінському, економічному, екологічному та соціальному.
-

Вимір	Практичне значення	Приклад
Управлінський	Дає керівництву об'єктивну картину стану екологічного менеджменту, визначає пріоритети	Аудит став основою програми модернізації очисних споруд
Економічний	Зниження витрат, уникнення штрафів, аргумент для «зелених» кредитів	Впровадження енергоощадного обладнання заощадило 10 млн грн/рік
Екологічний	Зменшення негативного впливу на довкілля, впровадження НДТМ/ВАТ	Перехід на переробку відходів скоротив захоронення на 40%
Соціальний	Підвищення екологічної безпеки, довіра громадськості, розвиток CSR	Зменшення скарг населення після оприлюднення аудиторського звіту
Міжнародний	Умова виходу на світові ринки, інтеграція в ESG та «зелену економіку»	Компанія з EMAS отримала партнерство з європейською корпорацією
